

INTERVJUN

Vi står inför stora utmaningar.

AV ANDERS FAHLMAN

I snart ett år har det gränsöverskridande projektet "Framtidens näringsliv" pågått. Projektet ska bland annat beskriva dagens näringsliv och identifiera vilka faktorer som är avgörande för näringslivets framtida konkurrenskraft. Carl Bennet är ordförande för projektets styrgrupp.

Hur är läget för Sverige i dag?

–Läget är bra men stora utmaningar väntar runt hörnet. Globaliseringen har kommit oss nära in på skinnet. Den innebär möjligheter men också konkurrens. Förr var de nordiska länderna, Tyskland och England våra främsta konkurrentländer. Nu upplever vi konkurrens från hela världen. Och det är inte vi som blivit sämre. Det är omgivningen som blivit bättre. Dessutom kan man i dag flytta kunskap, kapital och kompetens till andra länder över en natt. Så var det inte för låt oss säga 20 år sedan. Det viktiga nu är att vi är uppmärksamma på vad som faktiskt händer. Istället för att senare fråga oss "vad var det som hände?". I det läget är det för sent. Då kommer Sverige att uppleva en tillbakagång.

Vad måste vi göra?

–Det är nödvändigt att vi skapar konkurrenskraft på rätt områden. Och det är områden där vi kan skapa värden som vi får betalt för. Vi måste satsa på utbildning och vidareutbildning. Det är också viktigt att vi skapar starka kunskaps- och forskningsmiljöer där företag kan samlas och utvecklas och där kunskaperna görs tillgängliga. Där kunskapsmiljöerna finns, där sker också investeringarna.

Inom vilka branscher tror du vi kommer att vara fortsatt starka?

–Medicin, fordon, IT, medicinsk teknik, miljöteknik och processindustri är områden jag tror på även i framtiden. Men då gäller det att vi kan skapa villkor som främjar tillväxten på de områdena. När det handlar om processindustrin är höga energipriser ett hot.

Var hittar vi de nya jobben?

–Svensk industri är duktig på att rationalisera så det är inte där de nya jobben finns. Nej, de kommer vi att hitta på tjänstesidan och inom de mindre företagen. När det handlar om de mindre företagen är en förutsättning som sagt att kunskaper och forskningsresultat görs tillgängliga även för dem. Inom tjänstesektorn kan vi utveckla till exempel detaljhandeln, vård och omsorg och tjänster inom besöksnäringen som till exempel restauranger och hotell. Vi har också en duktig offentlig sektor men den måste samspela mer med den privata sektorn i framtiden.

Vilka krav kommer att ställas på företagare i framtiden?

–Företagarna måste se till att medarbetarna är förändringsbenägna och att de förstår konkurrensens villkor. Det är också viktigt med kontinuerlig vidareutbildning. Vi svenskar har några påtagliga fördelar som kommer att vara än mer nyttiga för oss i framtiden. Vi är självgående, bra lagspelare och vi arbetar decentraliserat. I många andra länder frågar man chefen innan något blir gjort. Så är det inte hos oss.

Finns förståelse bland politikerna för problemen?

–Det finns en förståelse men nu gäller det för oss alla att vara alerta. Politikerna kan skapa goda förutsättningar. Men för att Sverige ska utvecklas på rätt sätt måste vi ha ett lagspel mellan företagen, forskningen och politiken. Nu måste saker och ting bli gjorda!

FAKTA:

Hur kommer det framtida näringslivet att se ut? Vilka sektorer kommer att bära Sveriges tillväxt och hur höjer vi hela näringslivets konkurrenskraft?

Projektet Framtidens Näringsliv, ett samarbete mellan Nutek och IVA, försöker svara på den frågan.

Projektet ska beskriva dagens näringsliv och identifiera vilka faktorer som är avgörande för konkurrenskraften. Hur påverkar globaliseringen och det nya "tjänstesamhället"? Syftet är att förstå vad som är viktigt och vad som måste göras nu, för att vi ska behålla ett konkurrenskraftigt näringsliv i framtiden.

Framtidens näringsliv är ett gränsöverskridande projekt och dess styrgrupp består av representanter från olika näringsgrenar, offentlig sektor och fackförbund.

Carl Bennet är ordförande i styrgruppen och några av dess medlemmar är Klas Eklund (SEB), Leif Östling (Scania AB), Wanja Lundby-Wedin (LO), Göran Ennerfelt (Axel Johnson AB), Jan Johansson (Boliden AB), Sture Nordh (TCO), Kenneth Eriksson (SCA Forest Products) och Carola Lemne (Danderyds Sjukhus).

LEDAREN

Samverkan för tillväxt

Nutek arbetar på flera områden med program för utveckling av företagandet där samverkan sker med många andra aktörer. Exempel är det regionala klusterprogrammet där Nutek finansierat fortsatt utveckling av tre kluster: Biotech Valley i Sörmland, Packaging Arena i Värmland och Future position X i Gävleborg.

Utmärkande för dessa är att arbetet sker i en bred uppslutning och nära samverkan mellan näringsliv och offentliga aktörer. Syftet är att denna samverkan ska resultera i bättre utveckling bland ingående företag och högre sysselsättning.

Vimmerby och regionen runt omkring har en lång tradition av företagande inom de svenska paradgrenarna verkstads- och träindustrin. Företagen utvecklas väl och bygger upp nya marknader runt om i världen. Men för att skapa nya jobb krävs även att bygden runt företagen och nya näringar utvecklas.

I detta nummer av TEMPO beskriver vi turistnäringen i Vimmerby och det arbete som sker i och runt Astrid Lindgrens värld. Och hur de nya jobben som skapas inom turistnäringen skapar en grund för utbyggnad av service och infrastruktur som de traditionella företagen kan utnyttja i sin utveckling.

Kontentan av resonemanget är att en bra dialog och samverkan mellan det privata näringslivet och offentliga aktörer på alla nivåer, är viktig för en positiv utveckling av företagande och sysselsättning. Och att vi i Sverige behöver skapa bättre förutsättningar för detta.

De goda exemplens makt är viktig för utveckling på detta område. Flera av de projekt och aktiviteter som presenteras i tidningen visar att Nutek i stor utsträckning bidrar till en ökad samverkan.

Sune Halvarsson
tf Generaldirektör

TEMPO kan beställas via:

NUTEK

Verket för näringslivsutveckling, Nutek.
Telefon 08-681 91 00.
www.nutek.se

FOTO: STAFFAN WIDSTRAND/ENOTURISMFORNINGEN

INNEHÅLL

Den kreativa klassen

Professor Richard Florida drar fulla hus världen runt. Föreläsningar och seminarier om hur miljön och människor samverkar för kreativ utveckling.

SIDAN 3

Noterat

Samordning för enklare start av företag • Varför startar unga människor med utländsk bakgrund företag? • Teknik och konsulting lockar ungdommar.

SIDAN 4

Lika barn leka bäst

Kring Vimmerby växer ett kluster upp. Gemensam nämnare är barns lek och lärande. Målet är att företagen ska skapa mervärde tillsammans.

SIDAN 6

Less is more

Enklare regler. Mindre administration. Tydligare lagstiftning som är lättare att efterleva för företagen.

SIDAN 9

Stora Turismpriset

Det går att sätta en kvalitetsstämpel på turism. Det visar Ekoturismföreningen med Naturens Bästa. De belönades med Stora Turismpriset.

SIDAN 10

Intervjun

Som ordförande i styrgruppen för projektet "Framtidens Näringsliv" delar Carl Bennet med sig av sin syn på vad näringslivet bör göra för att behålla konkurrenskraften.

SIDAN 12

TEMPO En tidning från Verket för näringslivsutveckling (Nutek) Ansvarig utgivare: Sune Halvarsson Redaktör: Britta von Schoultz Produktion: Gaal Kommunikation Art Director: Mats Wester Formgivning | Original: Maria Luttröpp Skribenter i detta nummer: Malin Juell Skielse, Karin Larén, Kristina Lundin, Anders Fahlman Fotografer i detta nummer: Robert Johansson, Per Gustafson, Staffan Widstrand Repro: Grafit Tryck: Fagerblads Print & Packaging

Florida skulle trivas i Linköping!

Tre saker attraherar kreativa personer, och därmed de mest kreativa företagen: teknologi och innovation, talanger och ett tolerant samhälle. Sverige och Stockholm hamnar på första plats i Floridas globala index, jämte städer som San Francisco och Austin på hans amerikanska rankinglista.

TEXT: MALIN JUELL-SKIELSE

NÄR RICHARD FLORIDA kom till Stockholm var uppmärksamheten stor. Föreläsningen i Stadshuset drog fullt hus och flera media rapporterade. Engagerad, karismatisk och kontroversiell har Florida övergivit hemlandet USA för att missionera i Europa.

Budskapet är enkelt

–Det land och den region som låter folk använda hela sin kreativa potential kommer att blomstra. Där startas nya företag och befintliga går med vinst. Utmaningen är att skapa miljöer där kreativa människor trivs och där fler människor blir kreativa, säger Richard Florida under föreläsningen.

Richard Floridas recept är relativt enkelt, i alla fall på pappret: bostäder och yttre miljö som folk tycker om, möjlighet

för alla att få uttrycka sin kreativitet oavsett etnisk bakgrund, kön och religion.

Stockholm en vinnare

I sina jämförelser lyfter Richard Florida fram Stockholm som ett gott exempel. Fast långt ifrån alla håller med om att Stockholm är speciellt framgångsrikt. Vare sig det gäller Floridas ingredienser för framgång, eller i själva framgången. Å andra sidan behöver inte det betyda att Florida har fel. Under våren har utredningar och rapporter jämförts med varandra, och diskussionen fortsätter.

Mälardalen ett kreativt nav

Det är lätt att se storstäderna med sitt stora utbud av näringsliv, aktiviteter och

människor som den mest kreativa miljön. Florida tror också att inflyttningen till världens stora städer kommer att öka.

–Göteborg, Malmö och Stockholm är självklara nav i Sveriges ekonomiska utveckling. Men hela Mälardalen växer samman till en kreativ region som samtidigt bjuder på natur och småstadskänsla, säger Sverker Lindblad på Nutek. ■

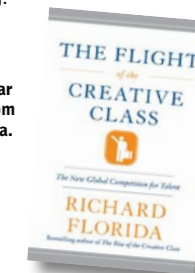
FAKTA

Namn: Richard Florida

Aktuell: Författare till bästsäljarna The Rise of the Creative Class (2002) och The Flight of the Creative Class (2003) internationell föreläsare på världsturné, huvudtalare på seminariet Folkhemmet 2.0 som arrangerades av Nutek och Färgfabriken i Stockholm.

Bakgrund: Professor of Public Policy vid George Mason University USA, Senior Scientist hos Gallup Organization USA och Senior Fellow hos Brookings Institution USA. Tidigare lärare i regional politisk utveckling vid Carnegie Mellon University USA, och gästprofessor vid MIT och Harvard University's Kennedy School of Government. Entreprenör och grundare till två företag.

Den kreativa ekonomin har vissa inbyggda problem som samhället måste balansera. Annars skapas negativa klyftor mellan människor med kreativa yrken, och de utan, mellan städer och mellan regioner.

Ungdomar vill arbeta i teknik-företag och konsulting

Många ungdomar ser en framtid i teknik-företag men också i växande tjänstebranscher som konsulting. Bland ungdomar är andelen som vill arbeta inom konsulting högre än den andel som idag arbetar i branschen. Skillnaderna är också stora mellan pojkar och flickor. Pojkar vill arbeta i tillverkningsindustrin medan flickor vill arbeta inom vård och omsorg.

I Nuteks senaste nyhetsbrev i projektet Framtidens Näringsliv, redovisas svaren på fem frågor som Nutek och IVA ställt till ungdomar via webbsidan Lunarstorm.

Resultaten baserar sig på omkring 100 000 svar från ungdomar mellan 13 och 18 år. Svaren ger en bild av hur ungdomar ser på sitt framtida yrkesliv. Fordons-, mobil och elektronikföretag samt IT och reklam är branscher där ungdomar tror att lönen kommer att vara högst. Lönen har också större betydelse för pojkar än för flickor.

Det är betydligt vanligare att pojkar vill arbeta i dessa branscher än flickor. Samtidigt uppger 27 procent av pojkarna att de tror att deras föräldrar vill att de ska arbeta inom de företag som tillverkar fordon,

mobiltelefoner eller elektronikprodukter. Bland flickorna uppger 29 procent att de tror att föräldrarna vill att de arbetar inom vård och omsorg. ■

Charlotte Witt, personaldirektör på AB Ångpanneföreningen, har märkt ett ökat intresse för att arbeta som teknikkonsult. –Vi tror på kombinationen av unga konsulter med mentorskap från erfarna kollegor. Det skapar en positiv dynamik och nya spännande lösningar.

Enklare och effektivare start av företag

Snabbast möjliga väg vid start av nya företag.

Sju myndigheter vill genom att samverka med varandra förenkla och effektivisera start av företag. Det behövs en tydligare gemensam bild av vägen till eget företag. Samverkan kan underlätta för såväl den som vill starta företag som för myndigheterna som medverkar vid start av nya företag.

Nutek koordinerar myndigheternas samverkan som innebär att man arbetar med ett tiotal utvecklings- eller förbättringsförslag. Man ska bland annat försöka få fram en beskrivning av nyföretagarens väg till eget företag. Beskrivningen ska kunna tjäna som underlag för förbättringar. Gemensamma informationsträffar, Starta företagdag, en broschyr och en gemensam interaktiv Starta Företagguide där flera myndigheter medverkar med sin information

Övriga myndigheter som ingår i samverkansgruppen Start av företag är Verket för förvaltningsutveckling, Bolagsverket, Arbetsmarknadsstyrelsen, Skatteverket, Tullverket och Försäkringskassan. ■

Lönsamma affärer i Östersjöregionen

Hittills har svenska företag gjort affärer för 217 miljoner kronor som en följd av projekt inom Nuteks program Näringslivsutveckling i Östersjöregionen och Baltic 21 Näringsliv.

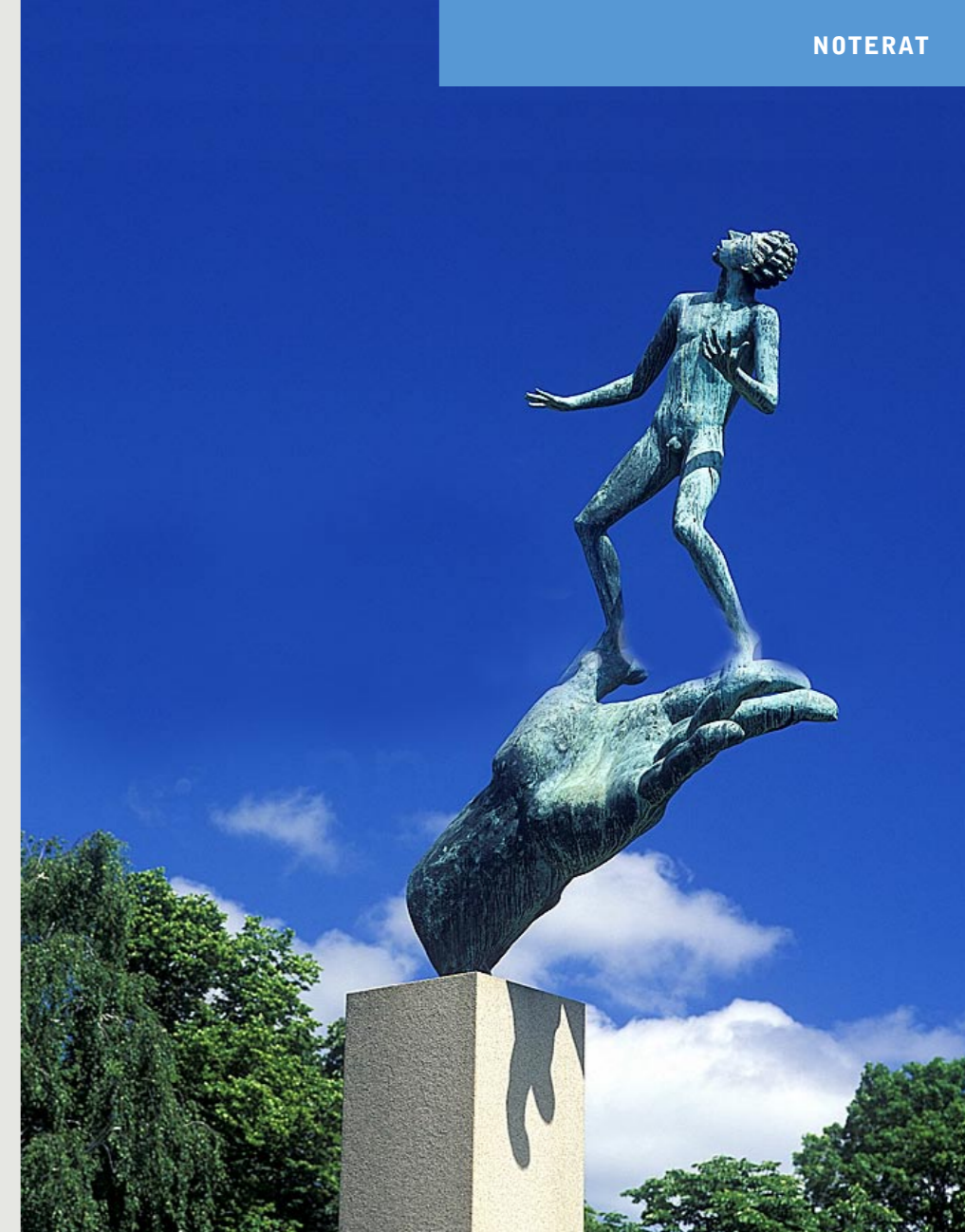
Företagen förväntar sig att göra ytterligare affärer för 247 miljoner kronor de närmaste två åren. Projekten har hittills bidragit till över 500 miljöförbättrande åtgärder och nästan 60 förbättringar i arbetsmiljön. Under 2000–2005 har de programmen tillsammans genererat 114 projekt som drivits av företag eller företagsnära organisationer, länsstyrelser, regionförbund, kommuner och forskningsinstitut. Över 3 000 svenska små- och medelstora företag har knutit nya affärskontakter och skaffat sig ökade kunskaper om affärslivet på andra sidan Östersjön. ■

Ny bok om unga företagare med utländsk bakgrund

Unga människor med utländsk bakgrund i Sverige startar företag i betydligt större omfattning än unga med svensk bakgrund. Detta trots att de – enligt samstämmiga intervjuvar i den här refererade empiriska studien – stöter på avsevärda motgångar, till exempel i bidrags- och rådgivningssystemet.

Forskaren bakom denna studie, Catarina Lundqvist vid Tema Etnicitet, Linköpings Universitet, framhåller vikten av att fördjupa förståelsen av dessa företagares arbetsvillkor. ■

Beställ "Att vara sin egen – Unga företagare med utländsk bakgrund – villkor och strategier" eller ladda hem boken som PDF från Nuteks egen publikationstjänst.

Pris för forskning om entreprenörens beteende

ISRAEL M. KIRZNER FÅR THE FSF-NUTEK AWARD 2006

Dr Israel M. Kirzner är årets pristagare av The FSF-Nutek Award. Kirzner tillhör de mest välrenommerade forskarna inom nationalekonomin och han är professor emeritus vid New York University. Priset består av 450 000 kronor och en statyett av Carl Milles "Guds Hand".

–Kirznerns teori har fått stor betydelse för fältets utveckling, inte minst genom att den kommit att tillämpas empiriskt inom flera forskningsdiscipliner, säger professor Johan Wiklund, Internationella Handelshögskolan i Jönköping, som är priskommitténs ordförande.

Sedan mer än 30 år tillbaka har Kirzner ägnat sig åt utveckling av eko-

nomisk teori som betonar entreprenörens betydelse för den ekonomiska utvecklingen. Han slår fast att entreprenörskap handlar om de beteenden som driver marknadsprocessen. Genom att introducera bättre erbjudanden på marknaden driver entreprenörerna marknaden framåt. Därigenom betonar och tydliggör han entreprenörskapets roll i samhället och visar på att enskilda entreprenörers handlande är avgörande för förnyelse och effektivisering av marknader.

Pristagaren offentliggjordes av näringsminister Thomas Östros under Småföretagsdagarna i Örebro. Forum för småföretagsforskning och Nutek instiftade The FSF-Nutek Award. ■

Lika företag leka bäst

– LÄR AV FÖRETAG I SAMVERKAN.

De nordiska länderna har en lång tradition av att ta barns lek och lärande på allvar. I södra Sverige, med Vimmerby som nav, finns en koncentration av företag som arbetar med upplevelser och produkter för barn. Nu håller, med Nuteks hjälp, ett kluster på att ta form. Samarbetet och kunskapsutbytet gagnar orten, regionen och på sikt kanske även resten av Norden.

TEXT: KARIN LARÉN ILLUSTRATION: ROBERT JOHANSSON

– KLUSTER BILDAS INTE bara kring gemensamma produktionsområden. Genom att sätta konsumenten i fokus vidgas möjligheterna för samarbete. Många företag har gemensamma kopplingar som man kanske inte tänker på. Där vill vi hjälpa till och stimulera till samarbete som gagnar alla. Det säger Maria Lindqvist, som arbetar med kluster på Nutek.

I maj 2006 presenterar Nutek en rapport som belyser och analyserar kompetensområdet barns lek, lärande och utveckling. –Den visar hur man kan hitta kopplingar när man vänder sig till samma konsumentgrupp. Det kan handla om allt från läkemedelsföretag, leksakstillverkare och upplevelseanläggningar till spelproducenter, möbler, kläder eller blöjor, förklarar Maria.

Stärks genom samarbete

–Syftet med rapporten är bland annat att inspirera till att tänka gränslöst. Genom att inte bara fokusera på traditionella branscher och samarbeten, uppstår en win-win situation som gagnar alla, säger Maria Lindqvist.

Företagen som ingår stärks genom samarbetet.

Maria talar om en värdestjärna där flera företag inom olika kompetensområden skapar ett mervärde tillsammans.

Ett mervärde som Nutek vill bidra till genom att förmedla kunskap och hjälpa till med verktyg till klusterinitiativ.

–Det är jätteviktigt att fånga upp vad som egentligen behövs. Det finns många tänkbara kontaktytor.

”Vi vill stimulera företag att tänka över gränserna”

Maria Lindqvist, Nutek

I ett fall kanske man marknadsför sig gemensamt, i ett annat kan det vara kunskapsutbytet som är det väsentliga. Små företag som inte själva har resurserna kan gemensamt anlita en konsult som hjälper dem att hitta rätt i EU:s regelverk. Möjligheterna är många, men det kan ta tid.

–En internationell studie visar att det ofta tar 4–5 år innan satsningarna är på plats, säger Maria.

–Företagen behöver lära känna varandra. Utvecklingen av ett kluster är en mögnadsfråga.

Vissa saker kommer igång snabbt andra inte.

Klustermotor

För att få fart på processen behövs en motor. Erkki Lahti som jobbar med

näringslivsfrågor och kompetensutveckling på kommunala bolaget Vimmerby Vision är en sådan.

–Jag ser till att företag träffas, att det slår gnistor och idélampor tänds. Någon måste ansvara för att det händer något, i synnerhet i början av ett klusterbyggande, säger Erkki.

Erkki tog del av förstudien till rapporten Barns lek och lärande där möjligheterna med Vimmerby och regionen runt omkring uppmärksammades. Bland annat lyftes Astrid Lindgrens värld fram som en lyckad satsning i en region som behövde fler arbetstillfällen.

–Vi såg en möjlighet till tillväxt och till fokuserat arbete kopplat till rapporten.

Höja blicken

–När vi som arbetar med näringslivsfrågor satte oss ner för att undersöka vad vi hade när det gäller barns lek och lärande, fanns bara ett företag; Astrid Lindgrens värld.

–Men när vi höjde blicken hittade vi flera företag i regionen; lekplatstillverkaren Hags, leksaksproducenten Micki och inte minst Barnens Ikea i Älmhult. Där fanns många små företag och några stora. Det gäller bara att hitta en kritisk massa för att ett samarbete ska kunna komma till stånd.

Rapportförfattarna deltog i en presentation för kommunen och ett antal företag. Det föll sig naturligt att gå vidare.

Hitta affärsnyttan

Erkki menar att det är mycket viktigt att få de som gör affärer intresserade. Det måste finnas en konkret affärsnytta, inte bara informationsmöten.

Nu har kontakter etablerats och flera konkreta samarbeten diskuteras.

–Bland annat för SVT en dialog med Astrid Lindgrens värld om tv-produktioner som kan komma att säljas internationellt.

I intervjuerna på nästa sida berättar Arja Taaveniku på Barnens Ikea och Mikael Ahlerup på Astrid Lindgrens värld på vilket sätt klusterbildningen påverkar deras verksamheter.

Kunskapscenter i Vimmerby

Kunskapsutbyte lyfts ofta fram som en central del i klusterprocessen. Klustret i Vimmerby samarbetar bland annat med SITREC på KTH, världens enda akademiska forskningscentrum som fokuserar på lek och spel.

Krister Svensson, verksamhetsansvarig på SITREC berättar att man försöker knyta ihop forskning och industri men att det är svårt eftersom traditionen inte finns.

–Hela upplevelseindustrin präglas av korta omsättningscykler och högt uppdrevet utvecklingstempo till skillnad från forskning som kräver sin tid, säger Krister Svensson.

I Vimmerby vill SITREC bidra till att etablera ett kunskapscenter, som på sikt skulle kunna bli en brygga mellan industri och forskning.

–Ytligt sett ser det ut som det bara påverkar regionen. Men kopplat till SITREC kan ett sådant kunskapscenter snabbt växa till ett nordiskt projekt. Med rätt förutsättningar skulle Sverige och övriga Norden kunde bli en modellverkstad för internationell barnforskning.

Kluster behöver inte vara begränsade av geografien. ■

UTREDNING OM BARNKULTUR I SVERIGE

Utredningen om barnkultur i Sverige (SOU 2006:45) föreslår bland annat att ett Barnkulturcentrum inrättas och att 300 miljoner per år i 3 år avsätts till utveckling på barnkulturområdet. Beträffande Vimmerby och SITREC lyfts klustersatsningen fram, liksom kopplingen mellan forskning, kultur och näringsliv på barnområdet. För övrigt är 2007 utropat till Barnkulturåret.

”Det är alltid bra med flera aktörer som vill samma saker”

**MIKAEL AHLERUP,
VD ASTRID LINDGREN S VÄRLD**

Mikael Ahlerup jämför klusterbildandet med att baka en kaka. Alla bidrar med varsin ingrediens och tillsammans blir helheten någonting ännu bättre.

–Det är alltid bra med flera aktörer som vill samma saker, både i själva Vimmerby och i regionen som helhet.

–Om vi är fler och starkare blir våra framtidsplaner lättare att förverkliga. Tillsammans kan vi addera nya miljöer

och nya säsonger. Det är viktigt att det händer saker, till exempel rapporten, som visar på möjligheterna i vår region. Det är bra för oss på Astrid Lindgrens värld, som vill stimulera till hotelletablering i området.

Mikael Ahlerup tror att kunskapsutbytet och samarbeten kring forskning och utveckling kommer att bli viktigast

Han ser inget problem i att man eventuellt konkurrerar om samma plånböcker.

–Det finns undersökningar som visar att framgång i en regions företag tenderar att spilla över på övriga verksamheter. ■

FAKTA:

Kompetensområdet Barns lek, lärande och utveckling

Omsättningen för cirka 1 600 identifierade företag inom området var år 2004 nästan 20 miljarder kronor. Under perioden 2001-2004 ökade nettoomsättningen med 43 procent. Räknan man in barnrelaterad verksamhet vid t.ex. IKEA, H&M och de stora förlagen så uppskattas omsättningen till drygt 57 miljarder.

Leksaksproduktion, vård och omsorg samt utbildning är de största delområdena och svarar för 65 procent av omsättningen. Exporten av direkt barnrelaterade produkter uppgick 2004 till 3,8 miljarder. En liknande studie i Danmark 1999 visade att omsättningen inom kompetensområdet låg i nivå med den berömda danska möbelindustrin.

”Vi vill inget hellre än att dela med oss av vår kunskap”

**ARJA TAAVENIKU,
BARNENS IKEA:**

– IKEA är otroligt intresserade av andra företag som delar deras värderingar och sätter barnet i centrum. Vi är snudd på besatta av att hitta nya samarbetspartners. Det säger Arja Taaveniku, chef för Barnens IKEA på IKEAs huvudkontor i Älmhult.

Därför välkomnar hon tankarna om ett kluster kring barns lek och lärande.

– Det IKEA kan bidra med är vår kunskap. Exempelvis samarbetar vi just nu med ett danskt institut som studerar lekens betydelse för hjärnans utveckling.

– Vi jobbar både med internationell expertis och aktivt med barn själva. Och vi vill inget hellre än att dela med oss av vår kunskap och våra erfarenheter.

Arja poängterar en sak som hon menar är oerhört viktigt när man jobbar med och för barn: barnen måste komma i första rummet, inte de kommersiella fördelarna. Därför vill hon gärna knyta kontakter

med företag med samma inställning, som exempelvis Astrid Lindgrens värld.

– Företag som arbetar med barns lek och lärande kan faktiskt bidra till en något bättre barndom. Till exempel genom att locka fram lusten att röra sig och att trycka på lekens betydelse.

– Fördelen med att vara IKEA är att vi når ut med våra tankar och det vi producerar. Produktutvecklingen som sker i Älmhult sprids över hela världen. Vi brukar säga att vi sitter i skogen och jobbar för världen, säger Arja Taaveniku. ■

Enklare regler för företagen

Mindre och effektivare administration för företagen. Det är målet för Nuteks arbete med regelförbättring. Just nu pågår genomgången av arbetsrätten som ska leda till tydligare lagstiftning som är lättare att efterleva.

TEXT: KARIN LARÉN FOTO: PER GUSTAFSON

NUTEK HAR SEDAN ÅR 2004 fått flera uppdrag av regeringen att mäta kostnaden för att efterleva olika lagars administrativa krav.

– Vi arbetar enligt standardkostnadsmodellen och har tidigare mätt bland annat vad det kostar för företagen att hantera moms och flera andra lagstiftningar.

Kvalitativ metod

Mätningen är kvalitativ och sker med hjälp av djupintervjuer ute på företagen.

– Vi undersöker vem som utför uppgifterna och hur lång tid de beräknas ta. Vi mäter den tid det verkligen tar att fylla i olika blanketter. Eftersom olika personalkategoriernas arbetstid kostar olika mycket är det viktigt att ta reda på vem som verkligen gör vad.

Lena berättar att när man bryter ner arbetsmomenten blir det tydligt vad man kan förbättra. Ett exempel från ett tidigare uppdrag är ett förslag att vd:n inte behöver skriva under skattedeklarationen. En enkel skillnad kan tyckas, men som sparar mycket tid ute på företagen.

Koll på totalen

– Det fina med standardkostnadsmodellen är att vi får koll på totalkostnaden. Vi får fram ett index som är mätbart över tid. Nu utgår vi från hur lagen såg ut 2004, vår så kallade o-bas. Nu kommer vi en gång om året att uppdatera mätningen för att se vad som förändras, säger Lena Asplund.

Dessutom ska metoden användas av EU-kommissionen, vilket så småningom kommer att resultera i att processer blir internationellt jämförbara.

Det är förändringen över tid som är det intressanta. Vid årligen återkommande mätningar märker man hur förändrade informationskrav påverkar företagets administration, till exempel vilken effekt det får att Skatteverket tar bort en blankett.

– En tendens som vi såg tidigt var att tillsyn sker från flera olika myndigheter. Här bör en samordning kunna ske. Det

har också framkommit önskemål om minskad frekvens på utskick och krav på inlämnande av information, säger Lena.

Tydlighet efterlyses

Inom miljölagstiftning efterlyser företagen större tydlighet i regelverket.

– Eftersom det ofta är Länsstyrelsen som handlägger miljöfrågor händer det ofta att olika frågor hanteras olika i olika län. Här vill många företag se en tydligare nationell lagstiftning med mindre tolkningsutrymme, säger Lena Asplund. Här kan Nuteks mätning bidra till att skynda på processen att uppnå tydlighet.

Inom jordbruken finns ett mycket omfattande regelverk som dessutom ändras ofta. Mätningen gav vid hand att många

företag var osäkra på om de följt de senaste rutinerna korrekt. Ett förbättringsförslag är därför att koncentrera ändringarna till ett par gånger per år.

Många inblandade

Regelförbättringsarbetet för områdena arbetsrätt, miljö och jordbruk engagerar hela 20 myndigheter och fem departement. Näringsdepartementet är samordnande medan sakdepartementen bedömer de föreslagna förbättringsförslagen och i förekommande fall genomför dem. I Nuteks referensgrupp finns representanter från Företagarna, Svenskt Näringsliv, LRF samt Näringslivets regelnämnd, NNR.

– Det är mycket bra att detta arbete genomförs i syfte att förenkla för företagen. Även om vi anser att definitionen av tidsåtgången är för snäv, säger Lars Gellner, affärsrättsexpert, Svenskt Näringsliv.

– Vi ser väldigt positivt på initiativet till regelförbättring. En viktig lärdom i genomgången är att myndigheterna tar till sig av erfarenheten. Många skriver sina regler utan att tänka på helheten för dem som ska följa dem, säger Anders Johannesson, som arbetar med utveckling och politik på LRF.

Under 2006 fortsätter arbetet med att mäta områdena plan- och bygglagen, statistik- och livsmedelslagstiftningen. ■

Hittills har kostnaderna för miljöregler räknats ut samt de kostnader jordbruket har för att följa regelverket. Till hösten kommer företagets kostnader för arbetsrätten att vara färdiga.

”De kunder som söker sig till orörd natur kommer inte att bli nöjda om naturen är hårt exploaterad och upplevelsen blir inte den rätta om man serverar kaffet i engångsmuggar uppe på fjället.”

Naturens Bästa

– UPPLEVELSER, EKOLOGISK HÄNSYN OCH REGIONAL UTVECKLING I SKÖN FÖRENING

Stora Turismpriset gick i år till Ekoturismföreningen med kvalitetsmärknings Naturens Bästa.

– Priset betyder mycket för oss, säger en av grundarna av Ekoturismföreningen, fotografen och författaren Staffan Widstrand. Nu kommer vi att tas ännu mer på allvar av både myndigheter och de stora aktörerna i turistnäringen. Det är positivt för utvecklingen av naturturismen i Sverige.

TEXT: ANDERS MATHLEIN FOTO: STAFFAN WIDSTRAND/EKOTURISMFÖRENINGEN

NÄR STORA TURISMPRISET delas ut för 13:e året så går det till en förening som visserligen funnits i tio år men som först år 2001 fick verklig fart på sin verksamhet. Under FN:s International Year of Ecotourism tog Ekoturismföreningen möjligheten att utveckla och sjösätta sitt kvalitetsmärkningsystem Naturens Bästa.

– Ekoturismföreningen uppfyllde alla kriterierna för årets tema Hållbart turistiskt företagande, säger Björn Eriksson, landshövding i Östergötland och ordförande i Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism som delar ut priset. Ekoturismföreningen involverar både stora och små före-

tag. Genom sin kvalitetsmärkning bidrar den både till att förena entreprenörskap med ekologisk hänsyn och till att höja kvaliteten på företagets produkter och tjänster. Prissumman på 100 000 kronor kommer Ekoturismföreningen använda till att bekosta en uppföljningsbar studie om besöksströmmar och besöksartityder.

Sverige sålde bara råvara

Det finns en stor potential i turistnäringen i Sverige. Men för att kunna nå ut utanför landets gränser måste näringen förädla produkter och tjänster så att de blir lätta att förstå, beställa och konsumera.

– Sverige hade länge för vana att sälja råvara till sina turister, säger Staffan Widstrand. Ville man till exempel vandra i fjällen så fick man själv inhämta all kunskap som krävs, leta upp en lämplig vandringsled och skaffa all utrustning. Det här ställde alldeles för stora krav på de flesta besökare och dessutom skapade den typen av turism nästan inga arbetstillfällen.

Lättköpta pakettlösningar

Det gäller att skapa färdigförpackade, lättkonsumerade tjänster som kunden lätt kan boka även om den befinner sig på andra sidan jordklotet: Ett paket där arrangören tar hand om alla praktiska detaljer och med sin spetskompetens kan bjuda på upplevelser utöver det vanliga.

En viktig aspekt i den här utvecklingen är naturligtvis naturskyddsaspekten.

– Men vi insåg snabbt att det inte var någon bra idé att skapa enbart en miljömärkning, säger Staffan Widstrand. Det skulle inte sätta fart på utvecklingen som vi önskade.

Kunder som ska köpa en semester eller en konferens väljer inte leverantör i första hand efter om företaget sorterar sina sopor eller ej. Snarare frågar man sig: Kommer den här leverantören att ge mig den upplevelse jag vill ha till den kvalitet

som jag förväntar mig? I de här önskemålen ligger naturskyddsaspekterna invända på ett naturligt sätt. De kunder som söker sig till orörd natur kommer inte att bli nöjda om naturen är hårt exploaterad och upplevelsen blir inte den rätta om man serverar kaffet i engångsmuggar uppe på fjället.

Hoppas på samarbetsytor i Nutek

Att Sverige har varit dåligt på att skapa turistvänliga attraktioner är Dennis Bederoff på Nutek också beredd att skriva under på. Dennis Bederoff var under många år direktör för den numera avvecklade myndigheten Turistdelegationen och har som sådan varit drivande när det gäller att förändra synen på turistnäringen. Nu är stora delar av den verksamheten integrerad i Nutek och Dennis Bederoff ser stora fördelar med den ordningen.

– Turismutveckling handlar i stora stycken om småföretagarfrågor, ett hållbart företagande, finansieringslösningar och regional utveckling. Det här är frågor som redan idag drivs i Nuteks regi så jag har stora förhoppningar att finna spännande samarbetsytor här i huset.

Turism – en intressant näringsgren

Dennis Bederoff vill gärna peka på att stora attitydförändringar trots allt har skett inte minst när det gäller våra myndigheters inställning till turism.

– För tio år sedan var ordet turist synonymt med fritidsaktiviteter och rekreation – någonting som man uppmuntrades att ägna sig åt när man var ledig. Nu talar man om turistnäringen ur arbetsaspekten och man kopplar ihop ord som sysselsättning, skatteintäkter och lönsamhet med ordet turist.

Men det betyder ju inte att man alltid tar tillvara på alla möjligheter som finns.

– Vi är fortfarande väldigt dåliga, jämfört med andra länder, på att se vad vi har att bjuda på och på att marknadsföra det.

Ett nålsöga för de allra bästa

Ekoturismföreningen har genom sitt kvalitetsystem Naturens Bästa bidragit till att förändra den här bilden och nu är det

många som är intresserade av att få sina produkter och tjänster kvalitetsmärka.

– Många har upptäckt vilken marknadsföringskraft det ligger i att finnas på Naturens Bästas webbplats, säger Staffan Widstrand. Men vi ställer höga krav och de som blir godkända har verkligen något extra att bjuda på.

De företag som passerar nålsögat har utvecklat en väldefinierad tjänst i en genomarbetad förpackning och uppfyller med god marginal kraven på upplevelsekvalitet, ekologisk hänsyn och lokal förankring. Det betyder att de bidrar aktivt till utvecklingen av den bygd de verkar i. Ån så länge är det 140 företag som ansökt, och av dem har hittills 70 blivit godkända ekoturismarrangörer. ■

STORA TURISMPRISET

Stora Turismpriset instiftades 1994 av Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism. Priset uppmärksammar både privata företag/organisationen och aktörer i den offentliga verksamheten som bidrar till att utveckla turismen i Sverige. Priset delas ut en gång per år och har varje år ett unikt tema. Årets tema var: Hållbart turistiskt företagande – den lyckade kombinationen av ekonomisk, miljömässig, social och kulturell hållbarhet.